

Přílohy

PŘÍLOHA Č. 1

JUDr. Karel Čermák – Advokacie & úvahy související (Linde Praha, a.s., 2000)

Právo a služba moci aneb Bože, odpusť jim! (strana 92)

Obyčejná sekyra dokáže být pořádně nebezpečný nástroj, kterým lze nejen sám sobě useknout prsty, ale docela dobře někomu jinému useknout i hlavu. Tesařští a drvoštěpští mistři musejí zajisté vyvíjet nemalé úsilí k tomu, aby svým učedníkům zabránili v empirickém zjišťování vlastností a možností tohoto užitečného nástroje, ne-li už k tomu, aby je o podstatě, účelu a správném používání sekyry nejprve řádně poučili a posléze je v řádné práci s ní i postupně a opatrně vycvičili.

O právu, státu, demokracii jako o nástrojích všeho možného, zejména třídního boje, jsme toho v mé generaci slyšeli za celý život habaděj. Já proti metaforám nic nemám a nikomu by mi ani dnes nenapadlo bránit v přesvědčení, že třeba takové právo je nástroj. Jenom bych mu rád připomněl, že kompletní metafora zněla "ostrý nástroj"; a že sice pod tím ostrým nástrojem vesele padaly hlavy, ale že to byly hlavy nejen nepřítelů (tehdy třídního), nýbrž nakonec i hlavy samotných nástrojařů a brusičů.

Dneska šermuje nebezpečnými končíři práva, státu a demokracie kdekdo a všelijak si při tom šermu ty končíře přehazuje a kombinuje, takže máme takové rafinované nástroje, jako je právní stát, demokratický stát, státní právo, demokratické právo a kdoví jestli ne státní nebo právní demokracii. Žádný přitom neví, o čem jde vlastně řeč. Začínám mít trochu strach, aby mě při tom šermu nějaký mušketýr omylem nebo v rámci zkoušení nástroje neprošpikoval.

Čtu, že demokracie je, když každý jednou za tři, čtyři roky hodí nebo nehodí kus papíru do urny a pak dá pokoj, protože z těch uren vylezl demokratický stát, který si už se vším poradí a žádný se už nemusí starat o nic jiného, než aby vydělal hodně peněz na daně a odvody na zdravotní a sociální pojištění. Čtu, že vůči demokratickému státu nemůže existovat nějaké "právo na", čímž se má patrně na mysli též "právo na" vrácení daňového přeplatku nebo na náhradu škody způsobené vadným postupem státního úředníka. Čtu, že předloha zákona je sice blbá, ale že je nutno ji schválit či podepsat, neboť blbost neblbost, hlavně že bude právo, čímž se vytvoří právní stát. Čtu, že podvody, korupce, gangsterismus jsou obyčejné havárky na silnici, případně že nemáme dostatečně ostrý nástroj. Čtu, čtu, čtu a nepřestávám se divit.

Obávám se, že celý tento zmatek je způsoben tou krásnou představou, že právo je nástroj určený pro stát. A že pro mladý stát, pro stát - dítě, nebo jak se rádo říká pro "naši mladou demokracii", je to nástroj - hračka. I pak by ovšem muselo platit, že dítěti nepatří do rukou kudla, nýbrž chřastítka. Ono je ale dítě po čertech vzpurné, neposlušné a vychloubačné, lačné pochval pro své neumělé bábovičky a uvřeštěné až až, když ho občas někdo z dospělých států trochu plácne přes zadeček. Inu, dítě.

Právo ale není něco, co by bylo určeno ke službě moci anebo k její ochraně. Každé právní pravidlo je určeno k ochraně oprávněného zájmu jednotlivce nebo jejich skupin, a to nejen proti jiným jednotlivcům nebo jiným skupinám jednotlivců, nýbrž především i proti státu samotnému. To je zlaté pravidlo pro každou tvorbu i pro každou aplikaci práva. A nemylme se, že to je účel jen práva soukromého. Stejně i každý

předpis práva veřejného se musí opírat o službu individuálním zájmům; zájmům na ochraně základních práv člověka, na ochraně bezpečnosti, pořádku, rovnosti a spravedlnosti i pro ty, kteří jsou v té či oné životní situaci v menšině.

Musí-li tedy už právo být nástrojem, pak mně z něj, prosím vás, nedělejte státní sekyru. Třeba varhany jsou také nástroj (jakkoliv jim varhaníci rádi říkají stroj). Jenomže inu ovšem samozřejmě ovládat takový pětimanuálový stroj s pedálem a stovkami rejstříků a spojek není totéž, jako kolem sebe bezhlavě mávat dobře nabroušenou sekyrou. Chápu, že pro varhaníka je ten desátý rok časem, který konečně přišel. Ale už na samém začátku je pro varhaníka dobře, když si neplete varhany se sekyrou.

Zatím asi nad mnoha našimi politiky, ba i právníky, nezbývá nic jiného, než ten biblický povzdech: Bože, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.

Nemravnost nade vše (strana 101)

Pamětníci si možná vybaví ten prastarý český film nazvaný Mravnost nade vše. Jakýsi potrhlý profesor, jsa předsedou spolku pro povznesení mravnosti, zakrývá doma cudně ženské akty lajntuchem a své mladistvé dceři nedopřeje ani pusu od nápadníka, avšak ve skutečnosti je to starý zhýralec, jenž má dokonce i nemanželské dítě. Prostě roztomilá kritika pokrytecké křesťanské mravnosti.

Dnes, v době postmoderního mravního relativismu, se už takové komedii sotva zasmějete. Teď by to musel být příběh profesora, který je šéfem české firmy Sex & Drugs Unlimited s.r.o., a nutí svou dceru k požívání marihuány, jakož i k účasti na promiskuitních večírcích, přičemž se nakonec ukáže, že pod elegantním úborem postmoderního nemravy se skrývá žíněná košile kajčnicka, trávícího celé noci na modlitbách a rozjímání. Prostě když už vůbec něco, tak chcete kritiku pokrytecké postmoderní nemravnosti, kterou dnes hlásají ještě horší šosáci a podlézavci, než dřív tu pokryteckou křesťanskou mravouku.

Ale my tady nejsme od toho, abychom se pletli do řemesla morálním či amorálním, nmoderním či postmoderním filosofům (pokud něco takového u nás vedle českých tržních hospodářů, čili tzv. trhovců, ještě existuje), na tož abychom dodávali náměty na svěží konverzační komedie v postmoderním stylu. My bychom se spíš měli zamyslet nad tím, zda v té dnešní slavné době, kdy každý z nás sám nejlíp ví, co má dělat a co ne, aby jako trhovec jakž takž obstál, se právo vůbec ještě smí dovolávat mravnosti, když je to s ní všechno tak relativní, že vlastně jakákoliv morálka je na nic.

Právem se teď bojíte, že zabřednu do svého oblíbeného planého teoretizování na téma zvrhlosti právního pozitivismu či práva jako nejmenší míry mravnosti; ale slibuji, že se tentokrát vynasnažím uvažovat tak, aby mi ani čtenáři pozitivisté nemohli tak dalece nic vytknout. Kdo by se na mne ovšem s chutí vrhnul, byl by právní postmodernista, jenž se u nás - a zdá se mi, že ani v Evropě - naštěstí ještě nevyskytuje; i mohu, doufejme, i nadále klidně psát i spát.

Inu, pojďme k věci. Pozitivní právo (nejen naše) stále ještě (ba zase znova) užívá hezký právní termín "dobré mravy". Nejde už dva tisíce let o nic jiného, než o římské „boni mores“; tedy o to, že řada právních jednání nevede ke kýženým právním důsledkům jen proto, že nějakým způsobem vybočila z mezí těch či oněch dobrých mravů, třeba soutěže či obchodu, neboli že byla „xontra bonos mores“, čili v rozporu s dobrými mravy. A položme si rovnou tu kruciální otázku: mají dobré mravy v našem postmoderním právním řádu vůbec ještě co dělat?

No, no: právníci, jak vidím, se do diskuse moc nehlásí, ba zdá se mi, že to klidně nechají na legislativní radě, vládě nebo parlamentu. Zato naši čeští trhovci umějí své odpovědi jako násobilku (i když je v ní občas třikrát tři osm). Už je slyším: zrádní čeští právníci intelektuálové už by nám zase chtěli diktovat, co je mravné a co ne, jako bychom my, čeští občané, byli ubozí, slepí, nesvéprávní a hloupí a sami nejlíp nevěděli kdy, co a jak, nějaká mravnost sem nebo tam. Jakási pokrytecká mravnost nám přece nebude narušovat budování našeho svobodného tržního hospodářství a omezovat volnou soutěž, ještě k tomu za peníze nás, daňových poplatníků. My potřebujeme jasně definovaný zájem společnosti a od toho máme svou demokratickou vládu, aby nám řekla, co to je. Jak se vláda může dívat na to, že se nám dobré mravy zase už dostaly třeba do obchodního a občanského zákoníku nebo do Pařížské unijní úmluvy a dokonce i do zákona o ochraně hospodářské soutěže? To odporuje všem vědeckým zákonům naší liberálně konzervativní či konzervativně liberální postmoderní politiky. Necht' vláda jasně stanoví, že dobré mravy jsou proti zájmu společnosti. Vše, co není zakázáno, je dovoleno. Nechte neviditelnou ruku trhu, ať si vše sama vyřeší, neboť co ruka trhu činí, dobře činí. A další a další variace na stejné téma.

Dovolte, abych do hluku této zmatené povodně skromně špitl, že jsem pro dobré mravy, neboť vskutku jsem ubohý, slepý a hloupý, i když zatím svéprávný, a tudíž toužím po tom, aby se mi někde dostalo ochrany. Nechci, aby mi souseď místo odpovědi na pozdrav plivl na botu; nechci mít Czech made fusekle prodávané pod ochrannou známkou Rolls Royce; nechci číst celostránkové inzeráty, že obhajoby ve věcech vražd úspěšně a levně zajistí specializovaná AK Huprtanc. Já hloupý se totiž bojím, že záhy začnu v odpověď na pozdrav taky plivat souseďovi na botu, prodávat kšandy pod značkou Svátý Otec a Huprtance doporučovat na vraždy. To vše pak budu líčit jako normální podnikatelské praktiky ve svobodném tržním hospodářství.

V právu - a nestačím to opakovat a vždy znovu zdůrazňovat – jde o ochranu individuálních práva svobod, a ne o dosažení nějakých statistických výsledků, jako je míra inflace nebo růst národního důchodu. Právo už vůbec není nějaké sociální inženýrství, které si klade za cíl zdeformovat tak a zas onak celé generace pokusných králíků. A jestli má právo svůj vlastní předmět a cíl, jímž je ta pohrdaná ochrana ubohých, slepých a hloupých jako jsem já, včetně nesvéprávných, musí k jeho dosažení používat i svých vlastních metod. Pojmy jako dobré mravy, poctivé obchodní zvyklosti, nebo chcete-li i ta čest a vážnost advokátního stavu k této metodě náleží. Zde jest totiž od pradávna hledat ten tmel, jenž drží pohromadě celé právní systémy, jenž zakrývá ty pověstné díry v právu, skrz které, abych se opakoval, prolézá každý vykuk, ne-li něco horšího, jako myš ementálem; tmel, po jehož odstranění bude celé právo téct jako dřevé necky, i kdyby se neviditelná ruka trhu včetně postmoderní filozofie postavila třeba na hlavu nebo pro změnu spíš zase na nohy.

A pokud jde o tu slavnou zásadu, že vše je dovoleno, co není zakázáno, ta ovšem platí. Jenom je třeba si uvědomit, že není dovoleno jednat *contra bonos mores*. To navíc platí především a zejména pro stát a jeho politiky a úředníky, kteří by nás ubohé atakdale neměli tolik dojímat silnými a chlubitivými slovy, jako spíš táhnout dobrými příklady. Vůbec mám dojem, že pro stát, jako nositele moci, ta proslulá zásada platí v právním státě právě opačně: státu je zakázáno vše, co mu není výslovně dovoleno a i zde mohou být tím korektivem jenom staré poctivé dobré mravy, nikoliv však nějaký sociálně inženýrský zájem čísi společnosti. Takže například, když už do toho konečně zapleteme nějakou zmatenou filozofii bez příliš praktických důsledků, berně poplatníci nositelům státní moci jako právo povolují, a ne že je nositelé moci poplatníkům jako

povinnost ukládají. Zdá se mi, že tento přístup, jakkoliv teoretický, by v našich zmatených dobách leccos vyřešil, a to od těch daní až po sponzorování politických stran, které prozatím nejvíc křičí o tom, že mohou vše, co není zakázáno, ba sankcionováno a o nějakých dobrých mravech nechtějí ani slyšet.

Nemyslím si, že po všech zkušenostech, které máme, musíme brát vážně různé ty zmatené, ale o to energičtější deklarace o tom, co je konzervativní či liberální nebo dokonce, jak už taky čtu, liberálně konzervativní (nádherné *coniradictio in adjecto*, hodné nějaké básnické sbírky; téměř rovné proslulému studenému ohni z dob Palachových). Na slovíčka, jimž chyběl jakýkoliv obsah nebo jimž se dával obsah právě opačný, než ve skutečnosti mají, nás chytávali čtyřicet let. Já si to vše tudíž ještě nejspíš interpretuji po rusku tak, že konzervativci jsou prostě skalní marxisti-leninisti a liberální konzervativci reformní marxisti-leninovci, ti i oni ve slušivých tržních převlecích. Podle společného odporu k přívlastkům (socialismus bez přívlastků, tržní hospodářství také bez přívlastků), které dogmatikovi pochopitelně vždy zavánějí herezemi, frakcemi a velezradou, jakož i podle sdílené nechuti k právu a k dobrým mravům vůbec (všimli jste si, že komunisti z práva taky všude dobré mravy vyškrtali a nahradili je zájmem společnosti a socialistickým soužitím?) bych řekl, že tak úplně vedle při své zjednodušující interpretaci zase nejsem. Výchova se zkrátka nezapře.

Kdykoliv zmizí dobré mravy z práva, zmizí nakonec i ze života. A spolu s nimi zmizí i to, co se vlastně o nic jiného než o dobré mravy neopírá a čemu se říká základní práva a svobody člověka.

Takže moji milí budoucí inženýři práv (neboť právě tak bude adekvátně znít náš titul): nemravnost nade vše!

CT KLIENTŮM POKRAČUJÍCÍM V TRESTNÉ ČINNOSTI NABÍDNEME PŘI DALŠÍCH ODBĚRECH SLUŽEB ZAJÍMAVÉ DISCOUNTY, PAUŠÁLY A MOŽNOSTI PŘEDPLATNÉHO. ČLENŮM MAFIÍ PŘI HROMADNÝCH ODBĚRECH SLEVA AŽ 50 % .

A zkuste si mě kvůli tomu inzerátu žalovat. Je dokonale tržní, ne?

Stůj, noho posvátná, aneb zření podstaty (strana 166)

V předzpěvu ke Slávy dceři si Jan Kollár vyzkoušel v češtině časomíru a díky jemu jsme se jako gymnazisté v hodinách české literatury aspoň trochu zasmáli. Největší popularitu vždy získávala ta posvátná noha, co na ni Kollár volal stůj, i když ve skutečnosti Ovšem nešlo o posvátnou nohu, nýbrž o posvátná místa, kamkoli kráčíš. Mně osobně se však vždy nejvíce líbilo záhadné distichon

"Již jich více není! Hrkotem surového hrdinské články jejich zhoubný láme oráče lemeš,"

s nímž si nevěděl rady ani pan profesor, a pouze známý recesista kvintán Koudelka dvouverší počátkem socialismu celkem správně vyložil tak, že východoteutonské traktory při hluboké orbě strašně hrčíce ještě dnes vyorávají kosti dávno mrtvých Polabských Slovanů, přičemž dovedl, že lemeš je praslovanský výraz pro traktor, načež byl zapsán do třídní knihy kvůli proletářskému internacionalismu. Nesl to statečně, ba vzpurně, neboť při recitaci v příští hodině vmetl kantorovi do tváře verše o tom, jak

„odrodilí synové však své sami matce začasto, bič macechy hříšné oblizující, lají.“

Divíte se asi, proč jsem si vzal na paškál zrovna starého Kollára, a čekáte, že se přes nějaké další odrodilé syny, třeba Bernarda Žóra, který byl, jak známo, z Frýdku, dostanu k povodním, jež tak strašně v krajích bývalých i současných západních Slovanů nedávno řádily; že to spojím s nedostatkem národního cítění, vytknu vládě odstrkované hráze na úkor rozmazlovaných bank, vychválím lid pro jeho solidaritu a skončím přáním, aby nám to tak vydrželo. Ale ne; o čem se nedá mluvit, o tom se má mlčet; a lidské utrpení není zrovna to, o čem by se dost dobře mluvit dalo, aby z toho nebylo ubohé klišé.

Ale přes ta povodňová klišé a přes Kollára se můžeme dostat i někam jinam. Já například v poslední době čtu české noviny už jedině díky tomu, že jsem před bezmála padesáti lety dával ve škole pozor při Kollárovi, Ovidiovi, Vergiliovi a Otmaru Vaňorném (přeložil časoměrně do češtiny Homéra). V češtině se totiž něco stalo se slovosledem! Novinář vám dneska nenapíše, že se v Ječné ulici srazily dvě tramvaje, nýbrž že tramvaje v Ječné ulici dvě srazily se, takže v delších souvětích známého typu Tityre, ty rozložitého leže pod korunou dubu, o lesní na útlé víle přemýšlíš píšťale (v originále Tityre, tu patulae recumbans sub tegmine fagi, silvestrem tenui Musarn meditaris avena) si to musím obvykle všelijak zkoušet, jestli mi nějak nepůjdou dohromady daktyly, trocheje, jamby a spondeje. Většinou mi dohromady nejdou, ani když přistoupím k elizím a čtu v Ječnélici místo v Ječné ulici, a tak se vždy ještě dlouho mučím pochybnostmi, zda nadaný umělec přemýšlel na útlé víle o lesní píšťale nebo naopak na útlé píšťale o lesní víle (v latině 10 je jasně ta slušnější varianta).

Kollár chtěl svým slavnostním hexametrem zdůraznit závažnost svých pozoruhodných myšlenek a forma se mu moc nepovedla; žádný div, když s češtinou jako jeden z průkopníků začínal a v českém jazykovém prostředí, nemýlím-li se, vlastně ani nikdy pořádně nežil. Má náš obdiv a úctu, i když nás rozesmává.

Jiné city už v nás vyvolávají myšlenky plytké a nezralé, oděné do maškarních kostýmů umělé starořeči či novořeči, jež má ubohý obsah vylepšit ve skutečnosti ještě ubožejšími šminkami a hadříky. Vyvolaným citem není, jak doufám, pohrdání či nenávisť, nýbrž především soucit.

Tisk nedávno komentoval případ otce, který zplodil dítě se svou dcerou, byl odsouzen za krve smilstvo, s dcerou dále žil a byl překvapen, když byl znovu odsouzen. Hněvu novinářů tentokrát unikl soudce, ale zato trestní zákon si to pěkně odnáší a se vším možným dalším si to odnášejí vůbec všechny zákony a právníci s nimi. Zákony se prý musí řídit logikou rozumu, a ta prý říká, že tam, kde není poškozený, není co chránit, a naopak tam, kde poškozený je, je nutná důsledná ochrana vždy. Jiní tyto dětinsky nebezpečné úvahy o právu ještě doplňují tím, že nelze-li účinnou ochranu zajistit, je lepší neposkytovat žádnou, neboť jinak autorita práva trpí. A ještě jiní aplikují tyto názory s různými obměnami i na morálku. Summa summarum to všechno jenom svědčí o hloubce úpadku právního vědomí, a dovolíte-li, i o hloubce mravního úpadku po čtyřiceti letech komunismu, vystřídaného pěti lety české verze neoliberalismu.

Především rozum není nějaký počítač, do něhož smysly futrují jakýsi input a který musí vždycky dát nějaký output. Upřímně řečeno, output jen smysly zásobeného rozumu je ve většině důležitých případů nevím, neřešitelné, není uloženo v paměti, a tak podobně. Kant kdysi dávno případně upozornil na rozdíl mezi věcí a smyslovým uchopením této věci a vypracoval hezký pojem věc o sobě. Věc o sobě není schopna

žádná lidská empirie zachytit, a tak tedy bychom vlastně neměli na tomto světě nic, podle čeho bychom mohli své volní akty spolehlivěji řídit. Skepsi uniká Kant přes pojem čistého rozumu. Čistý rozum je předprogramovaný počítač, umožňující každému z nás víceméně standardně řešit úlohy, které před nás klade smyslový input, a to nejen ve smyslu kategorií logických či matematických (proč jsou jedna a jedna dvě?), ale i, a především, ve smyslu kategorií mravních.

Aplikací kategorií na empirický input se stává čistý rozum rozumem praktickým. Mravní předprogram vložený do čistého rozumu - v pojetí Kanta kategorický imperativ - je právě to, co umožňuje existenci praktického rozumu i v mravních a právních otázkách. A kategorický imperativ není nic o moc jiného, než příkaz jednat tak, jak by měli podle mne jednat v určité situaci všichni ostatní. Pro zákaz krvesmilstva by bylo jistě možno sebrat i plno empirických argumentů psychických, psychologických, genetických, sociologických a jiných; bylo by možno argumentovat, že právo musí zasahovat i tam, kde škoda jen hrozí, že poškozený (otec, dcera, dítě) své poškození třeba teprve zjistí a hodí si mašli a bůhvíco jiného. Ale skutečný klíč k rozumné odpovědi je někde jinde. Je v otázce: přál bych si být dítětem svého otce a své sestry? Přál bych si, aby moje sestra-matka, zplodila další pokolení se mnou? Podle Kanta mi mravní zákon v nás, jak on tomu jinak říká, dá spolehlivou odpověď a i podle Freuda zatlačí moje nadjá podobné náměty někam hluboko do podvědomí, odkud pak tyto náměty přivádějí slabší povahy do ordinací psychoterapeutů, což je samozřejmě, jak ví i pojišťovna, nadstandard, který nelze hned tak každému z jeho zdravotního pojištění zaplatit.

Inu, řeknete, kde je přísný Kant a kde jsme my. Ještě za jeho života se mu vytýkalo, že mravnost (a právo) umístil do oblasti přísného rozumu a ne do oblasti citů, která podle jiných musí být základem morálky (soucit). Chcete-li zpátky k povodním, proč jste přispěli na povodňové konto? Protože vám bylo líto toho vycpaného medvídka, co se topí na obrovském billboardu s výzvou k pomoci? Nebo podle Kanta - ano, snad sobecky - protože byste sami čekali pomoc v podobné situaci? Nu, odpovězme si každý sám. Průzkumy veřejného mínění tady málo pomohou.

Ano, takže Kant může jít dnes do háje, protože kdo by ty staré akademické poděsy, ještě ke všemu idealistické, poslouchal, když všechno, co má vědět, si za pár hodin přečte v Samuelsonově učebnici ekonomie a je mu hned jasné, že při krvesmilstvu nejde o prachy, takže jde vlastně o houby.

Ale my se musíme dostat k nějakému konci.

I moderní filozofie si pořád ještě láme hlavu se starými otázkami. Někteří fenomenologové, jako po Husserlovi třeba Max Scheler; odmítli teorii předprogramovaného rozumu, začali mluvit o neempirickém zření podstaty a vypracovali učení o říši hodnot, která existuje nezávisle na světě, v němž žijeme; a my, jako různá společenství v čase a prostoru, tuto říši hodnot jenom postupně a nerozumově (na rozdíl od Kantovy říše účelů) nazíráme a uskutečňujeme. Takže ještě jednou zpět k povodním: třeba jste na to povodňové konto přispěli, protože mimorozumově nazíráte pomoc v nouzi jako hodnotu.

Ať už je říše hodnot mimo nás nebo produktem našeho diskursu, úkolem objektivního práva a mravnosti je ochrana hodnot a ne pouhá ochrana jednotlivých subjektů, které se individuálně cítí poškozeny a přejí si být chráněny. Dovolání nebo vzdání se ochrany, jako předpoklad poskytnutí ochrany, může být relevantní u méně významných hodnot, jako je třeba plnění smluv nebo uspokojování pohledávek (dokázali bychom zajisté tyto hodnoty pojmenovat obecnějším pojmem). Jiným

hodnotám se musí ochrana poskytnout bez ohledu na stanovisko zainteresovaného subjektu. Je-li chráněnou hodnotou třeba život, nelze hned tak říct volenti non fit iniuria (ten kdo souhlasí, neutrpí bezpráví) a povolit souboje nebo euthanasii. Hodnotu života by přece musela nejdřív přebít ještě větší hodnota (třeba čest u soubojů nebo snad úleva od utrpení při euthanasii). A pořadí chráněných hodnot si zkrátka a dobře nelze tak úplně soukromě vymýšlet. Protože pořadí hodnot je - i když se vám třeba nelíbí říše hodnot mimo tento svět - jistě alespoň produktem nějaké civilizace, kterou to které právo, samo jsou její součástí, musí chránit především a nemůže jen tak říct, že teď u nás bude chránit v souladu se svým empiricky nafutrovaným rozumem egyptskou civilizaci z 2. tisíciletí před Kristem, a tudíž hlavně hanobení hrobů prezidentů a premiérů, kdežto bratři a sestry ať si spolu vesele spí třeba už od malička včetně tatínků, maminek, babiček a dědečků.

Takovou hodnotou, která si zaslouží přednostní ochranu, nepochybně je, chci-li být už hodně postmoderně tolerantní a relativistický, i alespoň jistá průhlednost (to je teď moderní slovo) příbuzenských svazků, A nejde jen o to dědění mezi kapitalisty, jak se nám servírovalo za komunistů; oč jde, rozhodni každý sám, jak naznačeno shora. Kategorický imperativ? Zření říše hodnot? Konsensuální hodnota naší civilizace? Tak či onak, našim notářům už škodolibě přejí, aby v každém druhém dědickém řízení byl otec zůstavitelky zároveň jejím manželem, bratrem, dědečkem, vnukem, sestřenicí a družkou, což lze nepochybně při troše trpělivosti při použití požadované logiky a rozumu zařídit. Nejlepší by ovšem bylo se vůbec na všechno vykašlat, děti vyrábět v baňkách, prodávat je podle Samuelsona zájemcům, občas udělat výprodej za nižší ceny a pak zlikvidovat přebytečné zásoby. Individuální rukodělné konkurenci by bylo možno čelit vhodnou úpravou poplatků za zdravotní péči v těhotenství a při porodu, případně vhodnou trestní sankcí, kterou by při řádné evidenci bylo dosti snadné aplikovat opravdu vždy. Zaměstnanost a HDP by zajisté utěšeně vzrostly, když by do národního hospodářství vstoupil takový silný a zajisté dynamický nový sektor, k tomu ještě podporovaný klonovacím průmyslem.

Je ovšem zcela nerozhodné, zda právo v každém jednotlivém případě hodnotu ochrání či nikoliv, zda za její ohrožení vždy uloží sankci či nikoliv. Jestli právo třeba jenom dokáže spravedlivě říct, jaké hodnoty se chrání, v jakém pořadí a jak, udělalo už velký čin. Definovalo kategorický imperativ, hodnotu z jiného světa, hodnotu vytvořenou naší civilizací; jak chcete. Definovalo, co má být, a tím splnilo svůj úkol. Že co má být vždy není, to už je jiná píseň. Není to zpravidla chyba spravedlivého práva, nýbrž jednotlivé nějak zvrácené lidské přirozenosti nebo i státu; a zase ne státu jako instituce, nýbrž těch, kteří za něj nesou v tu či onu chvíli odpovědnost. Svalit ze sebe tuto odpovědnost tím, že právu zabráním hodnoty hodné ochrany hledat a definovat nebo tím, že právo redukuji na jakousi nařikatelnost, je právě tak pošetilé, jako se chlubit zpotvořeným slovosledem při sdělování hloupostí.

A co k tomu Jan Kollár?

"Cesta křivá lidi jen, člověčenstvo svěsti nemůže, a zmatenost jedněch často celosti hoví."

Tak vida.

P. S.

Čtenářům filozofům a computeristům se omlouvám za samorostlý výklad Kanta, Husserla a počítačové techniky.

PŘÍLOHA Č. 2

Advice to a Young Tradesman (Benjamin Franklin)

TO MY FRIEND, A.B.:

As you have desired it of me, I write the following hints, which have been of service to me, and may, if observed, be so to you.

Remember, that *time* is money. He that can earn ten shillings a day by his labor, and goes abroad, or sits idle, one half of that day, though he spends but six pence during his diversion or idleness, ought not to reckon that the only expense; he has really spent, or rather thrown away, five shillings besides.

Remember, that *credit* is money. If a man lets his money lie in my hands after it is due, he gives me the interest, or as much I can make of it during that time. This amounts to a considerable sum where a man has good and large credit, and makes good use of it.

Remember, that money is of the prolific, generating nature. Money can beget money, and its offspring can beget more, and so on. Five shillings turned is six, turned again it is seven and three-pence, and so on till it become an hundred pounds. The more there is of it, the more it produces every turning, so that the profits rise quicker and quicker, he that kills a breeding sow, destroy all her offspring to the thousandth generation. He that murders a crown, destroys all that it might have produced, even scores of pounds.

Remember, that six pounds a year is but a groat a day. For this little sum (which may be daily wasted either in time or expense unperceived) a man of credit may, on his own security, have the constant possession and use of an hundred pounds. So much in stock, briskly turned by an industrious man, produces great advantage.

Remember this saying, *The good paymaster is lord of another man's purse*. He that is know to pay punctually and exactly to the time he promises, may at any time, and on any occasion, raise all the money his friends can spare. This is sometimes of great use. After industry and frugality, nothing contributes more to the raising of a young man in the world than punctuality and justice in all his dealings; therefore, never keep borrowed money an hour beyond the time you promised, lest a disappointment shut up your friends purse forever.

The most trifling actions that affect a man's credit are to be regarded. The sound of your hammer at five in the morning, or nine at night, heard by a creditor, makes him easy six months longer; but, if he sees you at a billiard table, or hears your voice at a tavern, when you should be at work, he sends for his money the next day, demands it, before he can receive it, in a lump.

It shows, besides, that you are mindful of what you owe; it makes you appear a careful as well as an honest man, and that still increases your credit.

Beware of thinking all your own that you possess, and of living accordingly. It is a mistake that many people who have credit fall into. To prevent this, keep an exact account for some time, both of your expenses and your income. If you take the pains at first to mention particulars, it will have this good effect: you will discover how wonderfully small, trifling expenses mount up to large sums, and will discern what might have been, and may for the future be saved, without occasioning any great convenience.

In short, the way to wealth, if you desire it, is plain as the way to market. It depends chiefly on two words, *industry* and *frugality*; that is, waste neither *time* nor *money*, but make the best use of both. Without industry and frugality nothing will do, and with them everything. He that gets all he can honestly, and saves all he gets (necessary expense expected), will certainly become *rich*, if that Being who governs the world, to whom all should look for a blessing on their honest endeavors, doth not, in His wise providence, otherwise determine.

An Old Tradesman.

PŘÍLOHA Č. 3

KONTROVERZNÍ ADVOKÁT/ADVOCATUS DIABOLI

Kontroverze – spor, hádka, prudká výměna názorů

Kontroverzní – sporný

Advocatus diaboli/Ďáblův advokát – hovorové označení promotora víry (oficiálního odpůrce v procesu svatořečení, od roku 1983 se tento úřad v procesu nevyužívá), pojem se užívá také bez spojitosti s katolickou vírou, a to pro označení obhájce reálně nebo zdánlivě špatné věci, respektive pro někoho, kdo při diskusi předkládá argumenty pro něco, čemu sám nevěří, aby mohlo být toto hledisko také zvaženo

Jean-Marie Burguburu, předseda Pařížské advokátní komory

(Bulletin advokacie č. 3/2006, str. 7.)

„Ano, zločinci páchající závažné trestné činy potřebují advokáty: teroristé, pedofilové, ti, kdo perou peníze, i všichni ostatní, násilníci nebo sérioví vrazi musejí být obhajováni. Někteří advokáti bezpochyby mohou volit – jsou svobodni – nepřijímat podobné případy, avšak pro advokacii je ctí, že má ve svých řadách kolegy, kteří byli vybráni nebo pověřeni z moci úřední k jejich obhajobě. A je úchylkou naší doby, jak jsme mohli vidět ve Francii před pár lety, že jsou napadáni advokáti obhajující tyto osoby, jež jsou rychle označeny za monstra a jsou přítom, bohužel, jen doložením rozbouřenosti naší epochy.“

Tomáš Sokol: ďáblův advokát (www.profit.cz, Petra Sýkorová/Tomáš Sokol)

Práci většiny ostatních právníků obvykle ocení jen úzký okruh odborníků, na tom, že je Sokol výjimečně schopný advokát, se nicméně neshodují jen jeho kolegové, ale i zbytek Čechů bez ohledu na profesi. Zdaleka ne všichni se však shodnou v otázce jeho charakterových kvalit. Říká se o něm, že je arogantní chladný cynik, který by obhájoval i samotného ďábla – samozřejmě za předpokladu, že by mu dost zaplatil.

K lidem, kteří si ho najali, patří mimo jiné Radovan Krejčíř, Bohumil Kulínský či Jiří Paroubek. (Ten se jím nechal zastupovat, když chtěl česká média přesvědčit, aby jeho tehdejší přítelkyni a současnou manželku Petru nenazývala milenkou.) Tomáš Sokol se tak díky svým klientům často ocitá na předních stranách novin. V současné době se jeho jméno v tisku objevuje například ve spojení s vládním návrhem na rozpuštění Dělnické strany. K Nejvyššímu správnímu soudu ho česká vláda podala již podruhé. Napoprvé s ním neuspěla. Při svém druhém pokusu se stát nechal zastoupit Tomášem Sokolem – členové vlády patrně doufají, že by to mohlo zvýšit jejich šance na úspěch. Jestli bude druhý návrh úspěšnější, je ale zatím ve hvězdách, soud má teprve nařídít jednání.

„Důležité je uvědomit si, proč u toho soudu jsem. Není to proto, abych nějakým záhadným způsobem vyhrál spor nebo tam exhiboval, ale jen proto, abych hájil právní zájmy svého klienta.“

„Ve sporech mi nejde o to, porazit soupeře. Takovou ambici můžete mít třeba v běhu, ale v advokacii běžíte s klientem na zádech. To, zda je možné spor vyhrát, je do značné míry dané, takže se můžu srovnávat jen sám se sebou. Jde jen o to, abych

prosazoval právní zájem klienta s maximálním úsilím a odborností, kterou mám,“ konstatuje slavný advokát.

Kromě toho se řídí heslem, že do práce nepatří emoce. „Léta v advokacii mě naučila nechat si emoční rezervu. Kdybych v případě úspěchu tančil a jásal a při prohře plakal, byl bych dneska psychicky zničený.“

S těmi, kdo zpochybňují jeho morálku, však nesouhlasí. Přitom rozhodně nepatří k advokátům, kteří by zastupovali jen klienty, o jejichž nevině jsou přesvědčeni. Podle něj je takový přístup alibistický a diletantský. „Řeči o tom, jestli je někdo vinný nebo ne, nechávám malým dětem,“ prohlašuje Sokol. „Říká se o mně, že by mi bylo úplně jedno, kdyby za mnou přišel gangster, který postřílel půlku obce, hlavně, že by zaplatil. Jenže mojí povinností není takového člověka soudit. Mým úkolem je poskytovat právní služby, na které má nárok gangster stejně jako kdokoliv jiný. Pekař mu ostatně taky neodmítne prodat housky a neřekne, jděte si je koupit někam jinam, vy jste grázl,“ vysvětluje.

Zdůrazňuje, že jeho úkolem je zajistit dodržení práv člověka na spravedlivý proces a obhajobu. „Já jsem od toho, abych provedl profesionální výkon. Půjdu k soudu a řeknu, obžaloba má tyto skutkové vady, toto si protirečí a tohle je špatná právní kvalifikace. To je všechno. Kdybych někoho odmítl zastupovat jen proto, že by mi připadal nějaký vinný, nedokázal bych se vypořádat ne se svou kapsou, ale se svým svědomím,“ uzavírá.

JUDr. Julius Kramarič (www.zpravy.idnes.cz, www.ahaonline.cz, www.pribram.cz – Dana Petřů)

Kontroverzní advokát Kramarič míří k soudu. Kvůli uplácení svědka
Pražský obhájce Julius Kramarič: Právník mafianů dostal klepeta!

Kramarič je obhájcem šéfa fotbalového klubu Marila Příbram Jaroslava Starky, který od listopadu 2006 spolu s dalšími muži čelí obvinění z podílu na únosu a smrti Lamberta Krejčíře. V květnu 2009 Kramariče opakovaně zadržely úřady v JAR kvůli jeho údajné snaze ovlivnit Krejčířovu výpověď. Kramarič zastupuje Starku ve sporu, v němž český stát podle tisku po fotbalovém funkcionáři vymáhá více než 47 milionů korun, které údajně dluží uprchlému Krejčířovi. Kramarič je obhájcem Arména Andranika Soghojana, jenž má být jako údajný „vor v zákoně“ kriminální autoritou, která v Česku urovnává spory zločineckých skupin. Před několika lety byl Kramarič advokátem ruského občana Jevgenije Dogajeva, který v prosinci 2006 na palubě letadla Aeroflotu údajně vyhrožoval, že stroj vyhodí do vzduchu.

Obviněný advokát Teryngel - Soud ho poslal do vazby! (www.ahaonline.cz)

Advokát a bývalý člen Lidových milicí Jiří Teryngel byl včera poslán do vazby, aby nemohl ovlivňovat svědky. Známy kontroverzní advokát, který zastupoval mimo jiné ČSSD, Filipa Renče, Viktora Koženého, Vladimíra Stehlíka a Tomáše Pitra, je obžalován z více než stamilionového úniku na daních!

Kontroverzní advokát Ed Fagan je na mizině (www.biznys.ihned.cz)

Bojovník za odškodnění obětí holocaustu a odpůrce Temelína Edward Fagan vyhlásil bankrot. Největší úspěchy si Fagan připsal vymáháním peněz pro oběti přírodních katastrof od bank, firem i vlád po celém světě.

PŘÍLOHA Č. 4

Rétorika pro právníky – Martina Urbanová a kol. (Aleš Čeněk, 2009)

OBŽALOBA V POLITICKÉM PROCESU (strana 247)

Jako příklad obžaloby v trestním procesu uvedeme pro zajímavost úryvek ze čtyřicetistránkové obžaloby pronesené státním žalobcem akademikem A. J. Vyšinským ve známém vykonstruovaném politickém procesu s trockisticko-zinověvským teroristickým centrem v srpnu 1936 před vojenským senátem Nejvyššího soudu SSSR. Před soud bylo postaveno 16 členů tzv. Spojeného centra (Zinověv, Kameněv, Smirnov a další) a všichni byli odsouzeni k trestu smrti zastřelením.

Tato velice demagogicky a emotivně formulovaná obžaloba měla soudce a všechny občany přesvědčit o vině obžalovaných a o spravedlnosti nepřísrnějšího trestu. Podobně byly podle tohoto vzoru formulovány i obžaloby v politických procesech padesátých let u nás.

Soudruzi soudcové!

Tři dny jste s největší péčí a pozorností sledovali státním žalobcem předložené usvědčující i ostatní důkazy, směřující proti těm, kdož zde sedí na lavici obžalovaných. Klade se jim za vinu, že spáchali nejtěžší trestné činy proti státu. S největší možnou péčí jste prozkoumali a u soudu ověřili každý z těchto důkazů, každou skutečnost, každou událost, každý krok obžalovaných, jak během mnoha let hromadili trestné činy jeden na druhý za svého boje proti sovětskému státu, proti sovětské moci a naší straně, proti všemu sovětskému lidu.

Strašný a hrozný je řetěz těchto trestných činů, směřujících proti naší socialistické vlasti, trestných činů, z nichž každý zasluhuje nejpřísnějšího odsouzení a nejtěžšího trestu. Strašná a hrozná je vina těchto zločinců a vrahů, kteří vztáhli ruku proti vůdcům naší strany, proti soudruhu Stalinovi, Vorošilovovi, Ždanovovi, Kaganovičovi a Ordžonokidzovi, proti našim vůdcům, vůdcům sovětského lidu. Hrozně jsou trestné činy této bandy lidí, kteří nejen připravovali teroristické činy, ale kteří zavraždili jednoho z největších synů dělnické třídy, jednoho z nejoddanějších budovatelů socialismu, jednoho z nejmilejších žáků velkého Stalina, ohnivého tribuna proletářské revoluce, nezapomenutelného S. M. Kirova.

Avšak jakkoliv hrozně byly tyto trestné činy a jakkoliv hluboce jsme byli rozhořčeni a vzrušeni těmito příšernými a strašnými zločiny, - vy, soudruzi soudcové, jak náleží sovětskému soudu a sovětské spravedlnosti, s hlubokým klidem jste vážili a hodnotili skutečnosti, které prošly před vašimi očima, skutečnosti související se zločineckou činností těchto lidí, jejichž jména jsou již dávno zahrnuta pohrdáním a opovržením všeho lidu.

Přistupujeme nyní k zakončení tohoto soudního procesu. Shrnujeme jeho poslední výsledky. Vyvozujeme poslední závěry a připravujeme se na to, že snad za několik hodin uslyšíme váš rozsudek - rozsudek soudu sovětské země, který žádá a čeká od vás spravedlivé, neústupné, neúprosně přísné rozhodnutí o vině těchto lidí, těchto hnusných vrahů, těchto podlých a urputných nepřátel sovětské země, sovětského lidu.

Budujeme novou socialistickou společnost, nový sovětský stát za těžkého třídního boje, za urputného odporu posledních zbytků vykořisťovatelských tříd, rozdrčených a sražených ke dnu. Každý krok našeho postupu vpřed je provázen

urputným odporem nepřátel, sbírajících proti nám všechny síly starého světa, všechen hnus, všechnu špínu staré společnosti, mobilizujících a vrhajících do boje proti nám nejzločinnější, nejpověstnější, nejnenapravitelnější, zkažené, nečestné živly. Lenin učil, že ... Soudruh Stalin varoval: ... Nepřítel je podlý! Podlého nepřítele nelze šetřit. Všechen lid se zvedl při první zprávě o strašném zločinu. Všechen lid se chvěje a je rozhořčen. A já, zástupce státní obžaloby, připojuji svůj rozhořčený, hněvivý hlas státního žalobce k dunění hlasů milionů!

Soudruzi soudcové, chci skončit a připomenout vám, co vyžaduje zákon při nejtěžších zločinech proti státu. Dovoluji si vám připomenout vaši povinnost, abyste tyto muže, všech 16, uznali vinnými ze zločinu proti státu a abyste proti nim použili plnou měrou oněch článků zákona, o které se opírá žaloba. Žádám zastřelení těchto zběsilých psů - všech bez výjimky!

OBŽALOBA Z TRESTNÉHO ČINU VRAŽDY (strana 249)

Jako další příklad obžaloby uvedeme obžalobu (přesněji řečeno závěrečnou řeč státního zástupce) v současném trestním řízení před krajským soudem.

Oproti první obžalobě má řeč uvedená v druhém příkladě věcný a až stroze právnicky vyjádřený obsah bez použití slov emocionálně zabarvených.

Vážený pane předsedo, vážený senáte krajského soudu,

na obžalovaného J. G. byla podána obžaloba pro trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 trestního zákona.

Na základě důkazů, které byly provedeny v hlavním líčení, je plně odůvodněn závěr, že obžalovaný J. G. se trestného činu vraždy skutečně dopustil.

Bylo bezpečně a spolehlivě prokázáno, že obžalovaný J. G. dne 22. 11. 2000 v 19,30 hod. v místě svého trvalého bydliště po předchozí slovní rozepři zasadil nejméně šest bodných ran nožem své manželce do hrudníku a způsobil jí tak natolik závažná poranění, že na místě na jejích následky zemřela. Tento závěr se opírá o samotné doznání obžalovaného v rámci jeho výpovědi jak v přípravném řízení, tak i v řízení před soudem, když doznání bylo ověřeno dalšími důkazy. Obžalovaný své jednání předvedl při rekonstrukci, která se uskutečnila za účasti znalců z odvětví soudního lékařství a z odvětví psychiatrie a psychologie.

Z výpovědi svědkyně Jany B. vyplynulo, že když procházela kolem vchodových dveří od bytu obžalovaného, zaslechla výkřiky, v nichž poznala hlas obžalovaného i jeho manželky, zaslechla slova obžalovaného "já tě už konečně musím zabít, už tě mám dost", zastavila se a v tom okamžiku se dveře otevřely a vyběhla z nich zakrvácená poškozená, která se jí zhroutil do náruče a volala "on mě zabil". Podle výpovědi dalších svědků, sousedů obžalovaného a poškozené, hádky byly v bytě na denním pořádku, poškozená si opakovaně stěžovala na násilí ze strany obžalovaného. Při ohledání místa činu byly v předsíni bytu zajištěny četné krevní stopy, které vykazují druhovou shodu s krevní skupinou poškozené. Krevní stopy zajištěné na noži rovněž vykazují druhovou shodu s krevní skupinou poškozené; současně však byly zajištěny i krevní stopy, které jsou druhově shodné s krevní skupinou obžalovaného. Přitom ze znaleckého posudku z odvětví soudního lékařství a z lékařské zprávy vyplynulo, že na pravé ruce obžalovaného byly zjištěny známky drobného řezného poranění, jehož mechanismus odpovídá tomu, že poškozená se snažila ruku s nožem od sebe odstrkovat.

Znalci z odvětví soudního lékařství se při hlavním líčení plně odvolali na závěry pitevního protokolu a znaleckého posudku z odvětví soudního lékařství, z nichž je zřejmá příčina smrti poškozené a takto zjištěný mechanismus koresponduje s výpovědí obžalovaného jak v přípravném řízení (včetně toho, co předvedl při rekonstrukci), tak v hlavním líčení.

Znalci z odvětví psychiatrie a psychologie v hlavním líčení poukázali na zásadní závěry jimi vypracovaného znaleckého posudku. Zejména uvedli, že obžalovaný J. G. netrpí žádnou duševní chorobou ani poruchou, pro kterou by jeho rozpoznávací či ovládací schopnosti byly - byť nepodstatně - sníženy. Je schopen chápat smysl a účel trestního stíhání a s ohledem na tyto závěry nenavrhují ani uložení žádného druhu ochranného léčení u obžalovaného.

Bylo tedy prokázáno, že obžalovaný J. G. tedy spáchal trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 trestního zákona. Svého jednání se dopustil v přímém úmyslu, podmínky ustanovení § 4 písmo a) trestního zákona jsou splněny, neboť je zřejmé, že obžalovaný při použití bodněřezného nástroje k opakovaným ranám, které směřovaly všechny do oblasti, kde jsou uloženy pro život důležité orgány, si byl vědom, že může smrtelný následek způsobit a uvedený následek chtěl způsobit. To lze dokumentovat i předchozími násilnými útoky vůči manželce, které posléze gradovaly právě dne 22. 11. 2000, i tím, že před započítím svého násilného útoku nejméně jednou vykřikl slova "já tě už konečně musím zabít, už tě mám dost".

Jednání obžalovaného vykazuje vysoký stupeň společenské nebezpečnosti, neboť jím závažným způsobem zasáhl významný společenský zájem na ochraně lidského života a zdraví, v podstatě z malicherných pohnutek zmařil nejvyšší hodnotu - lidský život. Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je v tomto konkrétním případě zvyšován některými okolnostmi, zejména tím, že obžalovaný se již předtím, po dobu nejméně jednoho roku, dopouštěl fyzického násilí vůči své manželce; důvodem byly běžné manželské hádky. Stupeň společenské nebezpečnosti jednání obžalovaného naopak snižuje skutečnost, že doposud nebyl soudně trestán.

S přihlédnutím k tomu, co jsem již uvedl, účel trestu dle § 23 odst. 1 a § 31 odst. 1 trestního zákona bude splněn, pokud obžalovanému bude uložen trest odnětí svobody spíše při dolní hranici zákonné trestní sazby dle § 219 odst. 1 trestního zákona a pro výkon trestu bude ve smyslu § 39a odst. 2 písmo c) trestního zákona zařazen do věznice s ostrahou.

Jiných návrhů nečiním, děkuji.

OBHAJOBA OBŽALOVANÉHO Z TRESTNÉHO ČINU VYDÍRÁNÍ (strana 251)

Podobného stroze právního charakteru je i následující příklad obhajoby (přesněji řečeno závěrečné řeči obhájce).

Vážený pane předsedo, vážení přísedící soudci!

Můj klient J. V byl obžalován z trestného činu vydírání podle § 235 odst. 1,2 trestního zákona, jehož se měl dopustit tím, že dne 11. 1. 2000 nutil H. J. k tomu, aby mu vydal částku 450 000 Kč, jinak že mu podpálí dům.

Dokazováním provedeným v hlavním líčení bylo nepochybně prokázáno, že tvrzení svědka H. J. je nepravdivé, neboť je v rozporu s jinými důkazy provedenými v trestním řízení. Obžalovaný navštívil poškozeného H. J. v kanceláři jeho firmy a žádal

jej o vrácení částky 450 000 Kč, kterou mu zapůjčil na základě smlouvy o půjčce, přičemž termín vrácení zapůjčené částky uplynul již 31. 12. 1997. Svědek M. Z. uvedl, že byl přítomen, když obžalovaný J. V prosil H. J., aby mu vrátil půjčené peníze, jinak že nebude moci zaplatit mzdu svým zaměstnancům, ti mu odejdou a jeho firma nebude moci dokončit významnou zakázku a zbankrotuje. Svědek též výslovně uvedl, že obžalovaný nepoužil žádné vyhrůžky, nehrozil ani podpálením domu. Svědek Z. S. pak uvedl, že se mu poškozený H. J. chlubil, že ví, jak to udělat, aby obžalovanému J. V nemusel nic vracet. Prostřednictvím svědka Z. S. poslal poškozený H. J. obžalovanému trestní oznámení pro vydírání a vzkázal mu, že podání oznámení na policii může zabránit tím, když mu před notářem písemně potvrdí, že mu dlužnou částku ve výši 450 000 Kč vrátil. Obžalovaný to však odmítl a poškozený H. J. splnil svoji pohrůzku a podal na něj trestní oznámení pro vydírání. V tomto oznámení i při podání vysvětlení vyšetřovateli lživě H. J. obvinil mého klienta z trestného činu v úmyslu přivodit jeho trestní stíhání, čímž naplnil znaky trestného činu křivého obvinění podle § 174 odst. 1 trestního zákona. Protože jako svědek před vyšetřovatelem i dnes před soudem vypovídal nepravdu o okolnostech, které mají podstatný význam pro rozhodnutí, naplnil tak i znaky trestného činu křivé výpovědi dle § 175 odst. 1 písmo a) trestního zákona.

Vzhledem k výsledku dokazování považuji za nepochybné, že se nestal skutek, pro který je obžalovaný stíhán, takže vznikla obligatorní podmínka dle § 226 písmo a) trestního řádu pro zproštění obžalovaného J. V obžaloby pro trestný čin.

Vzhledem k tomu navrhuji, aby senát Okresního soudu v Ostravě vydal rozsudek, jímž se obžalovaný J. V podle § 226 písmo a) trestního řádu zprošťuje obžaloby podané okresním státním zástupcem v Ostravě pro skutek kvalifikovaný jako vydírání dle § 235 odst. 1,2 trestního zákona, protože nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro který byl obžalovaný stíhán.

PŘÍLOHA Č. 5

O úloze obhájce v trestním řízení, nejen v kauze „Vítkov“

(Mgr. Petr Kausta, blog.idnes.cz)

Je již dlouho veřejně známo, že v trestní kauze „Vítkov“ obhajují obžalovaného Davida Vaculíka, a proto neporuším svou povinnost mlčenlivosti advokáta, když veřejně napíši několik řádek, které považuji za důležité. Sleduji pozorně vše, co se kolem této trestní kauzy píše, říká, vysílá a komentuje. Svůj názor jsem k tomu, mimo jiné, vyjádřil ve své, více než dvouhodinové, závěrečné řeči, která je k dispozici v archívu ČT24 na: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/210411034000473-soud-se-zhari/>

Co je, z mého pohledu obhájce, obžalovaného, nejen v této trestní kauze, podstatné? Je to velmi prosté. PRÁVO obžalovaného na obhajobu, právo na spravedlivý proces, právo na rovnost v řízení, PRÁVO NA FAIR PLAY PROCES, právo na presumpci nevinu, právo na ZÁKONNÉHO, nezávislého a nepodjatého soudce (soudní senát), právo na všechna práva deklarována, zejména Listinou základních práv a svobod a trestním řádem!

Co jsem, nejen v této trestní kauze, zjistil? Velká část veřejnosti, politiků a médií má zcela mylnou představu o úloze a poslání obhájce (advokáta) v trestním řízení! Advokát, ať již převezme obhajobu klienta ex offio nebo na plnou moc, není soudcem svého klienta. Je naopak, respektive by měl být, profesionál, který je povinen svého klienta provést trestním řízením a vždy co nejlépe hájit jeho PRÁVA.

Byl jsem mnohými, mimo jiné i médii, dotazován **jak mohu člověka, který je obviněn z tak závažného trestného činu, vůbec obhajovat.** Všem jsem odpověděl, že s obhajobou jakéhokoliv klienta **nemám žádný problém**, s vysvětlením, že je to má práce, kdy skutečnost, že je někdo obviněn z jakéhokoliv trestného činu, ještě neznamená, že tento trestný čin skutečně spáchal, kdy navíc stejně, jako všichni ostatní, jsem povinován dodržováním zásady presumpce nevinu. **O vině či nevině obžalovaného může rozhodnout toliko nezávislý a nestranný soud, a to na základě zákonně provedených důkazů, bez jakýchkoli pochybností, prokazujících vinu obžalovaného.**

Co, mimo jiné, ovlivnilo nejen tuto trestní kauzu? Velmi nízké právní povědomí některých politiků a některých médií o účelu, smyslu a povinnosti respektování presumpce nevinu obviněných, resp. obžalovaných

Způsobem, kterým byl můj klient prezentován a představován veřejnosti, aniž bylo dosud pravomocně soudem rozhodnuto o jeho vině či nevině, **bylo nepochybně zasaženo do jeho osobnostních práv.**

Velkou polemiku a emoce vzbudily u veřejnosti média, resp. způsob jejich informování o probíhajícím hlavním líčení u soudu a posléze také přímý přenos závěrečných řečí na ČT24.

Ačkoli, jsem nijak nezpochybňovat právo účasti veřejnosti, a tedy i účasti médií u hlavního líčení v průběhu dokazování, přesto jsem proti způsobu, jakým byla soudem dána mediím možnost pořizovat hlasové záznamy z hlavního líčení a přenášet on-line reportáže ze soudní síně, brojil. Jak se nakonec ukázalo, mé obavy z ovlivnění procesu se naplnily, když minimálně dva svědci sami **prohlásili, že jejich svědeckou výpověď média ovlivnila.**

Naopak, jsem byl ale rád, že závěrečné řeči ČT24 přenášela přímým přenosem. Proč?

Pokud jsem v průběhu hlavního líčení poukazoval na procesní pochybení soudu, kterých se soud, dle mého názoru, dopustil, tak, ačkoliv jsem médiím dal vždy celkem obsáhlá vysvětlení k průběhu procesu, přesto se nakonec veřejnost dozvěděla, buď pouze v omezené míře (např. několik sekund v televizním zpravodajství), nebo zkráceně (např. v denním tisku a na internetu), anebo vůbec, jaké námitky a proč, jsem u hlavního líčení vznášel.

Naproti tomu, jsem přímý přenos závěrečných řečí v ČT24 přivítal, neboť **jsem měl konečně prostor** k tomu, abych mohl **sdělit to, co ve věci považuji za podstatné**.